

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 3.2.2014 г.
COM(2014) 38 final

ANNEX 4

ПРИЛОЖЕНИЕ

ДАНИЯ

към

Доклада на ЕС за борбата с корупцията

ДАНИЯ

1. ВЪВЕДЕНИЕ - ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И КОНТЕКСТ

Правна уредба в областта на борбата с корупцията

Стратегически подход. Дания разполага с добре развита система от законодателство, правоприлагащи и съдебни органи за борба с корупцията¹, независимо че не прилага национална стратегия за борба с корупцията. Естеството и размера на корупцията в Дания бяха предмет на няколко проучвания и статистически анализи². Датската агенция за международно развитие (Danida) към Министерството на външните работи е въвела процедури за докладване на случаи на корупция, предоставя обучение по въпроси, свързани с почтеността и провежда управление на риска от корупция³.

Нормативна уредба. Наказателното законодателство на Дания обхваща всички форми на корупционни престъпления, които се съдържат в Наказателната конвенция относно корупцията на Съвета на Европа⁴ и в допълнителния протокол⁵, с изключение на престъплението „търговия с влияние“⁶. През 2013 г. парламентът прие изменения в законодателството, насочени към укрепване на превенцията, разследването и наказателното преследване на икономически престъпления. По отношение на подкуп максималното наказание за активен подкуп в публичния сектор беше повишено от три на шест години лишаване от свобода. За подкуп в частния сектор и за подкуп на арбитри максималното наказание беше повишено от една година и шест месеца на четири години лишаване от свобода⁷. Условието за достъп до информация са уредени със закон и всяко лице има право на достъп до документите на всеки публичен административен орган⁸. В началото на 2013 г. в съответната парламентарна комисия⁹ беше внесен за разглеждане проект за законодателен акт относно достъпа до информация в публичната администрация. Новото законодателство ще повиши откритостта на публичната администрация и би следвало да улесни достъпа до документи¹⁰. В хода на консултациите с обществеността бяха изразени опасения, че част от новото законодателство би довела до ограничаване на достъпа на обществеността до информация в рамките на законодателния процес.¹¹ Датският парламент прие закона през

1 Доклад от втория кръг на оценка на Групата държави срещу корупцията (GRECO) (2005 г.), стр. 15. Този документ е достъпен на: [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval2\(2004\)6_Denmark_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval2(2004)6_Denmark_EN.pdf).

2 Статистически данни за Дания. 2011 г. Kriminalitet. Достъпни на: <http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/17949/krim.pdf> и Трансперънси Интернешънъл Дания. Изследване на националната система за интегритет, Дания (2012 г.). Достъпно на: http://www.transparency.org/whatwedo/nisarticle/denmark_2012.

3 Доклад на ОИСП за етап 3 от изпълнението в Дания на Конвенцията на ОИСП за борба с корупцията. Март 2013 г., стр. 47. Достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Denmarkphase3reportEN.pdf>.

4 Наказателна конвенция относно корупцията на Съвета на Европа (ETS 173).

5 Допълнителен протокол към Наказателната конвенция относно корупцията на Съвета на Европа (ETS 191).

6 Освен това Дания поддържа резерва по тази конвенция във връзка с член 17 (компетентност). Доклад от третия кръг на оценки на GRECO - доклад за спазването на изискванията относно Дания (2011 г.), стр. 6 Достъпен на: [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3\(2011\)8_Denmark_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3(2011)8_Denmark_EN.pdf).

7 <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152268>.

8 Законът за достъп до досиетата на публичната администрация и Законът за публичната администрация уреждат общия достъп до административната информация в Дания. Втори кръг на оценка на GRECO през 2005 г., стр. 8. Достъпно на: [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval2\(2004\)6_Denmark_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval2(2004)6_Denmark_EN.pdf).

9 Министерство на правосъдието: 2013 г. L 144 Forslag til lov om offentlighed i forvaltningen, Достъпен на: <http://www.ft.dk/samling/20121/lovforslag/L144/index.htm#dok>.

10 Законът бе изготвен въз основа на препоръки от специално назначена комисия под ръководството на бившия омбудсман Hans Gammeltoft-Hansen. Hans Gammeltoft-Hansen. 2009 г. '26 fremskridt – 5 tilbageskridt'. Достъпен на: <http://www.aabenhedstinget.dk/26-fremskridt-5-tilbageskridt/>.

11 Представителят на ОССЕ по въпросите на свободата на медиите изразява загриженост по повод на предлагания закон за публичната информация в Дания. Стокхолм, 23 май 2013 г. – Представителят на ОССЕ за свободата на медиите Dunja Mijatović. Достъпно на: <http://www.osce.org/fom/101841>. Събрани бяха и 86 000 подписа срещу закона.

юни 2013 г. Дания не е изпълнила препоръките на Групата държави срещу корупцията на Съвета на Европа (GRECO), насочени към подобряване на правната уредба в Дания относно финансирането на политически партии, независими кандидати и избирателни кампании.

Институционална рамка. Основният орган, който отговаря за разследването на случаи на корупция, е прокуратурата за тежки икономически и международни престъпления, в чийто мултидисциплинарен екип участват прокурори и следователи. Счита се, че държавните служители в Дания притежават висока степен на почтеност¹². Поради установената в Дания традиция на високи етични стандарти и прозрачност на публичните процедури, в рамките на публичната администрация са въведени малък брой формални правила относно почтеността и борбата с корупцията¹³. От 2007 г. в Дания действа кодекс за поведение на държавните служители¹⁴. Кодексът разглежда практически аспекти във връзка със ситуации, които могат да възникнат в сферата на публичната администрация, включително „основни ценности и принципи“, „свобода на изразяване“, „задължение за поверителност“, „безпристрастност“ и „приемане на подаръци“¹⁵. Кодексът беше разпространен сред работещите в публичния сектор и бяха проведени информационни дейности за повишаване на осведомеността по него. През 2007 г. Министерството на правосъдието издаде брошура, озаглавена „Как да предотвратим корупцията“. В брошурата са посочени примери и тълкуване на датското законодателство в областта на борбата с корупцията¹⁶.

Проучване на общественото мнение

Изследване на нагласите. Дания редовно се равнява сред най-слабо корумпираните държави в ЕС. Според специалното проучване на Евробарометър от 2013 г., посветено на корупцията, едва 20 % от датските граждани вярват, че корупцията е широко разпространена в страната им (при средна стойност за ЕС 76 %) и само 3 % от интервюираните са се чувствали лично засегнати от корупция в ежедневието си (при средна стойност за ЕС 26 %). По тези два критерия Дания застана на първо място в ЕС.

Личен опит в областта на корупцията. По-малко от 1 % от интервюираните заявяват, че от тях е било поискано или се е очаквало да платят подкуп през последните 12 месеца (при средна стойност за ЕС 4 %), като 12 % заявяват, че те лично познават лица, които са приемали подкуп (при средна стойност за ЕС 12 %).¹⁷

Проучване сред представителите на бизнес средите. Според проучването на Евробарометър 19 % от интервюираните датски мениджъри¹⁸ са убедени, че привилегироването и корупцията пречат на конкуренцията в сферата на бизнеса в Дания (при средна стойност за ЕС 73 %). Едва 4 от представителите на датския бизнес вярват, че

12 Трансперънси интернешънъл Дания Изследване на националната система за интегритет на Дания 2012 г. Обобщение
Достъпно на:

http://www.transparency.org/whatwedo/pub/national_integrity_system_assessment_denmark_executive_summary.

13 Втори кръг на оценка на GRECO, 2004 г., стр. 10. Достъпно на:

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval2\(2004\)6_Denmark_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval2(2004)6_Denmark_EN.pdf).

14 Кодексът беше изготвен от Агенцията за модернизирание на публичната администрация в сътрудничество с различни министерства и организации на работодатели и служители в публичната сфера. Кодексът за поведение за държавните служители е достъпен на: <http://hr.modst.dk/Publications/2007/God%20adfaerd%20i%20det%20offentlige%20-%20Juni%202007.aspx>.

15 Втори кръг за оценка на GRECO, Допълнение към доклада за спазването на изискванията за Дания. 2009 г., стр. 3.

Достъпно на: [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoRC2\(2007\)2_Add_Denmark_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoRC2(2007)2_Add_Denmark_EN.pdf).

16 Министерство на правосъдието: 2007, Undgå corruption:

http://jm.schultzboghandel.dk/upload/microsites/jm/ebooks/andre_publ/korruption/index.html.

17 Специално проучване на Евробарометър № 397 от 2013 г.

18 Експресно („Флаш“) проучване на Евробарометър № 374 от 2013 г.

корупцията е пречка за ръководената от тях компания да осъществява бизнес (при средна стойност за ЕС 43 %).¹⁹

В областта на обществените поръчки, според специалното проучване на Евробарометър от 2013 г. сред представителите на бизнес средите, посветено на корупцията²⁰, 14 % от запитаните считат, че корупцията е широко разпространена в сферата на обществените поръчки, които се управляват от национални органи, а 20 % - в сферата на обществените поръчки, които се управляват от местни органи (при средна стойност за ЕС съответно 56 % и 60 %). По тези два критерия Дания застана на едно от челните места в ЕС.

Контекст

Частен сектор. Що се отнася до нормативната уредба Дания правилно е транспонирила Рамково решение 2003/568/ПВР относно определението за активна корупция в частния сектор и санкциите, които се налагат на физически и юридически лица.²¹ По отношение на подкупването на чужди длъжностни лица работната група на ОИСР по въпросите на подкупването изрази сериозни опасения във връзка с липсата на прилагане на наказания за престъплението „подкупване на чуждо длъжностно лице“, както и по повод прекратяването на дела без адекватно разследване или полагане на достатъчно усилия за осигуряване на доказателствен материал от чужбина²². От друга страна ОИСР отправи похвали към Дания наред с другото във връзка с усилията на страната за повишаване на осведомеността и за стимулиране на корпоративната социална отговорност.

Конфликти на интереси и разкриване на информация за имущественото състояние. Членовете на датския парламент нямат правно задължение да разкриват информация относно своето имущественото състояние и спрямо тях не се прилагат други формални правила за наблюдение на конфликти на интереси. Същевременно някои политически партии изискват от своите депутати да разкриват информация за своето имуществено състояние, без да са формално задължени да го правят, като контролът за това се упражнява от президиума на парламента²³. Президиумът разглежда и случаи на конфликт на интереси, засягащи министри или депутати. Наред с това датският парламент даде положителен пример за по-голяма прозрачност в разходите на министрите посредством „схемата за отвореност“ - споразумение между политическите партии, с което министрите се насърчават да декларират направените от тях месечни разходи, разходи за пътувания, получени подаръци и друга подходяща информация от такова естество.²⁴ Освен това министрите обявяват на доброволен принцип и своите лични и финансови интереси на уебсайта на кабинета на министър-председателя.²⁵

Подаване на сигнали за нередности. Дания не предоставя въобще цялостна защита при подаване на сигнали за нередности от служители в публичния и частния сектор. Датският

19 Експресно („Флаш“) проучване на Евробарометър № 374 от 2013 г.

20 Експресно („Флаш“) проучване на Евробарометър № 374 от 2013 г.

21 COM(2011) 309 окончателен, втори доклад за изпълнението на Рамково решение 2003/568/ПВР от 6 юни 2011 г.: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0309:FIN:EN:PDF>.

22 Доклад на ОИСР за етап 3 от изпълнението в Дания на Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията. Март 2013 г., стр. 5. Достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Denmarkphase3reportEN.pdf>.

23 Трансперънси интернешънъл. Изследване на националната система за интегритет на Дания 2012 г. Достъпно на: http://transparency.dk/wp-content/uploads/2011/12/19.1.12._elektronisk_nis_final1.pdf.

24 Politisk aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre om en ny åbenhedsordning om ministres udgifter og aktiviteter. Достъпно на: http://www.stm.dk/multimedia/Politisk_aftale_om_åbenhedsordningen.pdf.

25 http://www.stm.dk/_a_1628.html.

кодекс за поведение на държавните служители²⁶ предвижда конкретни насоки за случаите, в които държавните служители имат право свободно да разкриват неверителна информация пред пресата и пред други външни партньори²⁷. Датският кодекс на труда не предлага защита при уволнение на служители от частния сектор, които са съобщили, че имат подозрения за подкупване²⁸. През 2009 г. Министерството на заетостта публикува Обяснителен меморандум и Кодекс с насоки, в които се поставя специален акцент върху подаването на сигнали за нередности и свободата на словото за работещите в частния сектор.²⁹ Кодексът няма правно обвързваща сила и поради това предлага малко възможности за правна защита на лицата, които подават сигнали за нередности.³⁰ В резултат работната група на ОИСР по въпросите на подкупването набелязва необходимост от подобряване на уредбата относно подаването на сигнали за нередности от работещите в публичния и частния сектор в Дания.³¹ Неотдавна правителството създаде комисия със задачата да проучи необходимостта от реформа в тази област³².

Прозрачност при лобииране. В Дания липсва правна уредба на лобиирането. Не съществува конкретно задължение за регистриране или отчитане на контактите между лицата, заемащи държавна длъжност и лобистите. В доклад на американска консултантска фирма от 2009 г. се твърди, че достъпът до датските регулаторни органи е значително по-лесен, отколкото на други европейски пазари³³. Професионалните лобистки групи в Дания поискаха създаването на лобистки регистър. Плановите за това обаче неотдавна бяха изоставени от парламента.

2. ПРОБЛЕМИ, КОИТО СА НА ФОКУС

Финансиране на политическите партии

Действащата в Дания система на прозрачност на политическото финансиране на национално равнище е уредена в Закона за счетоводните отчети на политическите партии и в Закона за публичното финансиране³⁴. През последните години в тези два закона поетапно бяха внасяни изменения и подобрения с цел постигане на по-голяма прозрачност при политическото финансиране; например политическите партии са длъжни да съобщават за получени дарения на стойност над 2 700 EUR, а парламентът предоставя на обществеността достъп до счетоводните отчети на партиите³⁵.

26 Кодексът за поведение предвижда, че служителят може да се консултира с организацията за професионална помощ или да подаде жалба до парламентарния омбудсман, стр. 37. Кодексът за поведение за държавните служители е достъпен на: <http://hr.modst.dk/Publications/2007/God%20adfaerd%20i%20det%20offentlige%20-%20Juni%202007.aspx>.

27 Законът за правоотношенията между работодатели и щатни служители урежда също така въпроса за неправомерното уволнение и разпоредбите му се прилагат както за публичния, така и за частния сектор. Тези разпоредби обаче не уреждат други форми на санкциониране като понижаване в длъжност и тормоз. Доклад на ОИСР за етап 3 от изпълнението в Дания на Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията. Март 2013 г., стр. 46. Достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Denmarkphase3reportEN.pdf>.

28 Доклад на ОИСР за етап 2 от изпълнението в Дания на Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията. 2006 г., стр. 17. Достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/anti-briberyconvention/36994434.pdf>.

29 http://bm.dk/da~/media/BEM/Files/Dokumenter/Beskaeftigelsesomraadet/Arbejdsret/privatansattes_ytringsfrihed.ashx

30 Доклад на ОИСР за етап 3 от изпълнението в Дания на Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията. Март 2013 г., стр. 46. Достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Denmarkphase3reportEN.pdf>.

31 Доклад на ОИСР за етап 3 от изпълнението в Дания на Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията. Март 2013 г. Достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Denmarkphase3reportEN.pdf>.

32 <http://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2013/regeringen-neds%C3%A6tter-udvalg-om-offentligt-ansattes>.

33 Докладът е достъпен на: <http://www.slideshare.net/Dianova/burson-marsteller-effective-lobbying-guide-in-europe>.

34 Тези два законодателни акта представляват правната база за прозрачността по отношение на финансирането на политически партии. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=2409>. Вж. също трети кръг на оценка на GRECO през 2009 г., стр. 12. Достъпен на: [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2008\)9_Denmark_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)9_Denmark_Two_EN.pdf)

35 Трети кръг на оценка на GRECO Доклад за спазването на изискванията. 2011 г., стр. 7. Достъпен на: [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3\(2011\)8_Denmark_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3(2011)8_Denmark_EN.pdf).

Въпреки това продължават да съществуват празноти в действащото законодателство във връзка с прозрачността при финансирането на политическите партии. Така например няма ограничения върху даренията от чужбина, от юридически лица или от анонимни дарители, както и ограничения върху размера на даренията.³⁶ Вследствие на това възможностите на обществеността за преценка на евентуални връзки между частното финансиране и политическите решения са оскъдни.

Политическите партии в Дания на национално, регионално и местно равнище получават значително публично финансиране от държавата. Въпреки това оскъдната уредба на частното финансиране на политически партии и отделни партийни членове, съчетано с липсата на правила за провеждане на лобистка дейност, разкриване на информация за имущественото състояние и специална уредба относно уреждането на конфликти на интереси, имат потенциал да направят системата податлива на корупция³⁷.

Според Трансперънси интернешънъл слабата прозрачност на финансирането на партии от частни източници е една от най-сериозните слабости на датската система за интегритет.³⁸ Според проведено неотдавна глобално проучване на корупцията интервюираните в Дания възприемат политическите партии в страната като едни от най-силно засегнатите от корупция институции³⁹. GRECO отправи към Дания девет препоръки за по-голяма прозрачност при финансирането на политическите партии.⁴⁰ След проведен в датския парламент дебат властите заявиха, че „не виждат необходимост от предприемането на каквито и да било мерки за изменение на действащата законодателна рамка в областта на финансирането на политическите партии.“⁴¹ В своя доклад за спазване на изискванията GRECO окачествява като „разочароваща“ липсата на съществен напредък по отношение на отправените препоръки, независимо че спазването на изискванията не налага непременно предприемането на законодателни мерки.⁴² В правителствената програма „Единна Дания“ се предвижда правителството да създаде експертна комисия, която да изготви препоръки за подобряване на прозрачността при финансирането на политическите партии.⁴³ През 2013 г. председателят на парламента постави началото на преглед на правилата относно финансирането на политическите партии. Работата все още е в начален етап, поради което GRECO все още не е получила информация относно съдържанието на реформата.⁴⁴ Необходимостта от по-голяма прозрачност при финансирането на политическите партии и на независимите кандидати неотдавна беше тема на дебат в парламента.⁴⁵

Подкупване на чужди длъжностни лица

36 Трети кръг на оценка на GRECO през 2009 г., стр. 11. Достъпен на:

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2008\)9_Denmark_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)9_Denmark_Two_EN.pdf)

37 Трансперънси интернешънъл. Изследване на националната система за интегритет на Дания 2012 г. Обобщение Достъпно на:

http://www.transparency.org/whatwedo/pub/national_integrity_system_assessment_denmark_executive_summary

38 Трансперънси интернешънъл. Изследване на националната система за интегритет на Дания 2012 г. Обобщение на английски език. Достъпно на: http://transparency.dk/?page_id=1258.

39 Според глобалния барометър за корупцията за 2013 г. на Трансперънси интернешънъл 30 % от запитаните в Дания смятат политическите партии за корумпирани/силно корумпирани. Достъпно на:

<http://www.transparency.org/gcb2013/country/?country=denmark>.

40 Трети кръг на оценка на GRECO през 2009 г., стр. 16 — 17. Достъпно на:

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2008\)9_Denmark_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)9_Denmark_Two_EN.pdf).

41 Доклад от третия кръг на оценки на GRECO - доклад за спазването на изискванията относно Дания. 2011 г., стр. 6—7.

42 Доклад от третия кръг на оценки на GRECO - доклад за спазването на изискванията относно Дания, 2011 г., стр. 6-7.

43 Правителствена програма. „Единна Дания“, 9 октомври 2011 г., стр. 76. Достъпна на:

http://www.stm.dk/publikationer/Et_Danmark_der_staar_sammen_11/Regeringsgrundlag_okt_2011.pdf.

44 Доклад от третия кръг на оценки на GRECO - втори междинен доклад за спазване на изискванията относно Дания. 2014 г. Р 5. Достъпен на:

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3\(2013\)11_Second%20Interim_Denmark_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3(2013)11_Second%20Interim_Denmark_EN.pdf).

45 § 20-spørgsmål S 347 Om økonomisk partistøtte. Достъпен на: <http://www.ft.dk/samling/20131/spoergsmaal/S347/index.htm>.

В Дания действат голям брой компании с клиентска база в световен мащаб, основно в секторите на машиностроенето и инструментите, месните и млечни продукти, фармацевтичните изделия и вятърните турбини. Обемът на търговията и инвестициите, които страната осъществява в страните с бързо развиваща се икономика, е относително нисък, но се очаква да нараства⁴⁶. Въпреки че според проучването на Евробарометър за 2013 г. едва 4 % от датските граждани, които са част от бизнес общността, смятат корупцията за проблем при осъществяването на бизнес в страната, което е най-ниското равнище сред всички 28 държави⁴⁷, друго проучване показва, че почти половината датски компании вярват, че се налага да предлагат подкупи или да нарушат формални правила, ако желаят да осъществяват бизнес в някои държави като Бразилия, Русия, Индия или Китай⁴⁸. Тази нагласа бе потвърдена от представители на гражданското общество в Дания⁴⁹.

Бяха положени усилия за повишаване на осведомеността за подкупването на чужди длъжностни лица и за неговото предотвратяване, както и за насърчаване на корпоративната социална отговорност, като датските власти и бизнес организации издадоха няколко документа относно политиката и насоки.⁵⁰

Добри практики: превенция на подкупването на чужди длъжностни лица

Националната точка за контакт в Дания на ОИСР е Институцията за медиация и разглеждане на жалби за отговорно бизнес поведение. Институцията е част от плана за действие на правителството за корпоративна социална отговорност за периода 2012—2015 г.⁵¹ и разполага с правомощия да образува разследвания и да взема решения при нарушения на Ръководните насоки на ОИСР за мултинационалните предприятия⁵².

Компасът за корпоративна социална отговорност е безплатен онлайн инструмент, на разположение на компаниите, който може да съдейства на компаниите и на поддоставчиците да прилагат отговорно управление на веригата на доставки и да документират и да спазват екологичните стандарти, правата на човека и правата на работниците и др.⁵³

46 Доклад на ОИСР за етап 3 от изпълнението в Дания на Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията. Март 2013 г. Достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Denmarkphase3reportEN.pdf>.

47 Специалните проучвания на Евробарометър за нагласите на европейските граждани към корупцията от 2013 г. са достъпни на: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_en.htm.

48 Det Glemte o-rige. The Trade Council. Udenrigsministeriet. 0113. стр. 31. Достъпен на: <http://ipaper.ipapercms.dk/Udenrigsministeriet/Eksportfokus/Eksportfokus012013/?Page=31>.

49 Трети кръг на оценка на GRECO през 2009 г., стр. 11. Достъпен на: [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2008\)9_Denmark_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)9_Denmark_Two_EN.pdf).

50 Тези насоки и документи относно политиката са: 1) брошура на Министерството на правосъдието „Как да предотвратим корупцията“; 2) Публикация на конфедерацията на датските индустрии „Да предотвратим корупцията“; 3) Политика за борба с корупцията на Датския търговски съвет; 4) насоки за борба с корупцията на датските инвестиционни фондове; и 5) Кодекс за поведение на Danida за противодействие на корупцията. През 2011 г. Кодексът за поведение на Danida беше заменен от политика за борба с корупцията на Министерството на външните работи. Доклад на ОИСР за етап 3 от изпълнението в Дания на Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията. Март 2013 г., стр. 14. Достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Denmarkphase3reportEN.pdf>

51 Растеж в условията на отговорност. План за действие за корпоративна социална отговорност за периода 2012—2015 г. Достъпен на: http://csrgov.dk/file/318420/uk_responsible_growth_2012.pdf.

52 Годишен доклад относно „Ръководните насоки на ОИСР за мултинационалните предприятия“, 2012 г., Докладът е достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/inv/mne/2012annualreportontheguidelinesformnes.htm>; <http://oecdwatch.org/news-en/oecd-watch-welcomes-denmark2019s-strengthened-nep>.

53 Компасът за КСО е достъпен на: <http://csrcompass.com/about-csr-compass>.

Датското министерство на външните работи предприе редица действия за повишаване на осведомеността на своите служители относно корупцията. Новата политика за борба с корупцията на Министерството на външните работи включва Кодекс за поведение за противодействие на корупцията, който се прилага за всички служители на министерството, работещи в Копенхаген, в посолствата на Дания, представителствата и Търговската комисия, както и спрямо съветници и консултанти, наети от МВнР. Целта на този нов кодекс е предотвратяване на корупцията в рамките на датската система за предоставяне на помощ, при използването на помощ за развитие и подпомагане на борбата с корупцията в държавите, получаващи помощ от Дания.⁵⁴

Независимо от положените усилия работната група на ОИСР по въпросите на подкупването изрази загриженост по повод на факта, че едва един от 13 случая на обвинение в подкупване на чуждо длъжностно лице е стигнал до наказателно преследване и налагане на санкции.⁵⁵ Отправените срещу въпросната компания обвинения бяха уредени по извънсъдебен ред. В рамките на постигнатото споразумение компанията призна, че е извършила корупционни действия спрямо лица от друга компания, като това престъпление е по-леко в сравнение с престъплението „подкуп на чуждо длъжностно лице“.⁵⁶ Освен това датските власти приключиха 14 случая на заобикаляне на режима на санкции и на нарушение на наложеното от ООН ембарго на Ирак във връзка с програмата на ООН „Петрол срещу храни“. По тези случаи няма постановени присъди, поради изтекли давностни срокове, но облагите от престъпленията са конфискувани.

Дания е установила система от санкции за юридически лица, които са извършили подкупване на чуждо длъжностно лице; такива юридически лица подлежат на глоби, чийто размер се определя при зачитане, например, на оборота на компанията. В посочения по-горе случай ответникът плати глоба в размер на 335 000 EUR, а при извънсъдебното уреждане е конфискувана допълнителна сума в размер на 2,7 милиона евро. Тези санкции обаче изглеждат ниски в сравнение със стойността на подкупа, която възлиза на 760 000 EUR и на спечеления от ответника договор на стойност 109 милиона евро.

Нещо повече, работната група на ОИСР по въпросите на подкупването докладва, че липсата на наказателно преследване поражда опасения доколко преди прекратяването на делата са били проведени изчерпателни проучвания, дали датските власти не се осланят прекалено много на разследванията на чуждестранни органи и дали са положени адекватни усилия за осигуряване на доказателствен материал и сътрудничество от чужбина. GRECO докладва, че предварителното условие за двойна наказуемост при преследване на корупционни престъпления значително ограничава резултатите на Дания в борбата с корупционни актове, извършени в някои чужди държави.⁵⁷ Според GRECO това правно установено

54 Новата политика за борба с корупцията на датското Министерство на външните работи бе одобрена от ръководството на министерството през 2011 г. Новата политика и кодексът за поведение за противодействие на корупцията заменят кодекса за поведение за борба с корупцията на Danida от 2008 г. и до голяма степен се основават на него. Този документ е достъпен на:

<http://uganda.um.dk/en/~media/Uganda/Documents/English%20site/Danidaframeworktopreventandfightcorruption.pdf>.

55 От останалите 12 случая девет са прекратени без наказателно преследване, а три са висящи. Доклад на ОИСР за етап 3 от изпълнението в Дания на Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията. Март 2013 г., стр. 8. Достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Denmarkphase3reportEN.pdf>

56 Конвенция на ОИСР за борба с подкупването на чужди длъжностни лица при международни бизнес сделки и препоръка на Съвета от 2009 г. за по-нататъшна борба с подкупването на чужди длъжностни лица при международни бизнес сделки. Доклад на ОИСР за етап 3 от изпълнението в Дания на Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията. Март 2013 г., стр. 9. Достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Denmarkphase3reportEN.pdf>

57 Условието за двойна наказуемост означава, че лица с постоянно местопребиваване в Дания не могат да бъдат обект на наказателно преследване за корупционни престъпления, извършени в чужбина, ако деянието не е наказуемо във въпросната чужда държава. Освен това датските съдилища не могат да налагат санкции, които са по-строги от санкциите, предвидени в правото на въпросната чужда държава. Доклад от трети кръг на оценка на GRECO през

изискване отправя неправилно послание относно ангажимента на Дания за решителна борба с корупцията.

И накрая докладът на GRECO изтъква наличието на „двойни стандарти“ в датското законодателство във връзка с използването на „някои символични бакшиши“ или улеснителни плащания на чуждо длъжностно лице.⁵⁸ Улеснително плащане представлява плащане на малки парични суми или предлагане на дребни подаръци на държавни служители, които изпълняват определени задачи, например обработка на паспорт или издаване на разрешение.

Датското законодателство ясно предвижда, че всяка форма на неоснователна облага попада в обхвата на разпоредбата относно подкупите на местно или чуждо длъжностно лице. Същевременно от подготвителната работа по разпоредбите относно подкупа в Наказателния кодекс изглежда, че извършването на улеснителни плащания на чуждо длъжностно лице не може да бъде изключено в някои държави, имайки предвид местните обичаи и закони. През 2007 г. Министерството на правосъдието допълнително поясни с брошура, че улеснителните плащания винаги са неоснователни, поради което представляват престъпление във връзка с международните бизнес отношения, ако са направени с цел да склонят чуждо длъжностно лице към нарушаване на неговите задължения.

Въпреки това работната група на ОИСР по въпросите на подкупването докладва, че оправдаването на улеснителните плащания страда от неясноти, поради което насърчава Дания да гарантира, че това оправдаване ще бъде ясно дефинирано, правно обвързващо и съответстващо на член 1 от Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията.⁵⁹

3. БЪДЕЩИ СЪПКИ

Дания е сред най-добре представящите се държави в ЕС по отношение на прозрачността, почтеността и контрола на корупцията. Няколко международни проучвания показват, че корупцията не се счита за проблем в страната както от датските граждани, така и от международни експерти. Заради малкия брой случаи на корупция в Дания въпросът не присъства на видно място в дневния ред на политиците. Продължава обаче да съществува поле за подобрения, особено по отношение на финансирането на политическите партии и на рамката за наказателно преследване и налагане на осъдителни присъди на датски корпорации за подкупване на чуждо длъжностно лице.

Необходимо е да се обърне внимание на следните въпроси:

- Допълнително укрепване на превантивните действия по отношение на **финансирането на политически партии**, като се отчитат препоръките на GRECO за повишаване на прозрачността и за укрепване на механизмите за надзор на финансирането на политически партии и на независими кандидати.

2009 г., тема I, стр. 15. Достъпен на:

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2008\)9_Denmark_One_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)9_Denmark_One_EN.pdf).

58 Трети кръг на оценка на GRECO Доклад за спазване на изискванията. 2011 г., стр. 3:

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3\(2011\)8_Denmark_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3(2011)8_Denmark_EN.pdf).

59 Член 1 от Конвенцията на ОИСР гласи: Всяка страна предприема необходимите мерки за обявяване за престъпление съгласно нейния закон на умишленото предлагане, обещаване или даване от някое лице на каквато и да е наследваща се парична или друга облага, направо или чрез посредник, на чуждо длъжностно лице, за това длъжностно лице или за трета страна, за да извърши или да не извърши действие във връзка с изпълнението на служебните му задължения с цел получаване или запазване на сделка или друга неполагаща се облага при извършването на международна търговска дейност. Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки, Доклад на ОИСР за етап 3 от изпълнението в Дания на Конвенцията на ОИСР за борба с корупцията. Март 2013 г., стр. 15. Достъпен на: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Denmarkphase3reportEN.pdf>.

- Полагане на допълнителни усилия за **борба с подкупването на чужди длъжностни лица** чрез повишаване на размера на глобите за корпорации и юридически образувания; обмисляне на възможността за преразглеждане на разпоредбата относно двойната наказуемост във връзка с подкупването на чуждо длъжностно лице и гарантиране, че оправдаването на малки по размер улеснителни плащания е ясно определено, правно обвързващо и съгласувано с Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването.